

leven, gingen daar althans onder Indische evacuë's allerlei geruchten de ronde doen dat hij malversaties zou hebben gepleegd. Naoorlogs onderzoek toonde aan dat die geruchten van alle grond ontbloot waren¹ – dat zij van Hoogstratens naam en daardoor ook die van de Commissie geschaad hebben, spreekt vanzelf.

Drie totaal verschillende naturen dus. Dr. Honig heeft er in '49 jegens de Enquêtecommissie het duidelijkst over gesproken²:

'Men kreeg de meest merkwaardige combinatie, wanneer men de heren Smits, van der Plas en van Hoogstraten naast elkaar plaatste, en men moest zich dan afvragen, hoe het mogelijk is dat een dergelijk trio bij elkaar gekomen is . . . De heer Smits, denkend in traditionele lijnen, niet houdend van vreemdigheid en waardering hebbend voor een solide levenswandel . . . Hierbij kwam de fantasierijke van der Plas; deze had weinig begrip voor de financiële consequenties van zijn grillige beslissingen . . . De heer van Hoogstraten . . . is hoogst begaafd en enigszins neigend tot wat *show* voor zichzelf. Hij genoot eigenlijk van dit vreemde, chaotische oorlogsspel en hij kon de *prima donna* van der Plas niet verdragen. Ook de heer Smits, die hem af en toe kritiseerde om zijn joligheid, mocht hij niet.³

Van der Plas op zijn beurt had geen affiniteit met Smits en koesterde jegens van Hoogstraten een nauwelijks bedwongen wrok.

Geen ideale verhoudingen dus. Maar het was oorlog en er waren taken te verrichten. Die werden verdeeld en ze met een vrij kleine staf uitvoerend (in het eerste kwartaal '44 stonden in totaal vijf-en-zeventig personen op de salarislijst van de Commissie) liep men elkaar zo weinig mogelijk voor de voeten – formele Commissievergaderingen vonden, zoals al in hoofdstuk 1 vermeld, niet plaats.

Financiële en economische zaken

Wij willen beginnen met de financiën van de Commissie of, ruimer geformuleerd, de financiën van alle instanties buiten Indië die specifiek-

¹ Het onderzoek is op van Hoogstratens verzoek in '47 ingesteld door een regerings-accountant, J. E. Spinosa Cattela. Jegens de Enquêtecommissie noemde deze de 'verhalen' die over van Hoogstraten de ronde hadden gedaan, 'eenvoudig onzinnig.' (a.v., p. 538) ² Getuige P. Honig, a.v., p. 779-80. ³ Mr. van Hoogstraten heeft ons in januari '86 doen weten dat hij voor van der Plas, bij alle kritiek die hij op hem had (daar schreven wij al over in hoofdstuk 1), in sommige opzichten waardering koesterde en wel degelijk sympathie voor Smits had.